

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК**

**РЕЧНИК
НА
БЪЛГАРСКИЯ
ЕЗИК**

**ТОМ 10
Н**

**СОФИЯ • 2000
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ“
ЕТ „ЕМАС“**

Главна редакция

ст. н. с. I ст. д. ф. н. ЕМИЛИЯ ПЕРНИШКА,
ст. н. с. д-р ЛИЛИЯ КРУМОВА-ЦВЕТКОВА

Редакционна колегия

ЮЛИЯ БАЛТОВА, ЛИЛИЯ КРУМОВА-ЦВЕТКОВА,
ВЕСА КЮВЛИЕВА-МИШАЙКОВА, ЕМИЛИЯ ПЕРНИШКА,
МАРИЯ ЧОРОЛЕЕВА

Авторски колектив

ГЕОРГИ АРМЯНОВ, ЮЛИЯ БАЛТОВА, МАЯ БОЖИЛОВА,
ЗДРАВКА ГУНОВА, ДАНИЕЛА ДЕЧЕВА, ГИНКА
ДЮЛГЕРОВА, ВАЛЕНТИН ЗАНЕВ, ИВАН КАСАБОВ,
ДРАГОМИР ЛАЛЧЕВ, САБИНА ПАВЛОВА, ХРИСТИНА
ПАНТЕЛЕЕВА, ЕМИЛИЯ ПЕРНИШКА, ДИМИТЪР ПОПОВ,
КАТЕРИНА ЧАНГЪРОВА, МАРИЯ ЧОРОЛЕЕВА

© БАН, Институт за български език
2000

ISBN 954-430-746-X (т. 10) (АИ „Проф. Марин Дринов“)

ISBN 954-8793-38-5 (т. 10) (ЕГ „ЕМАС“)

ISBN 954-90344-2-9 (т. 10) (ИБЕ)

Десетият том на Речника на българския език, изработен от колектива на Секцията за българска лексикология и лексикография в Института за български език при Българската академия на науките, съдържа 9722 речникови статии на думите от буква **Н** (*н - няня*).

Автори на статиите в т. X са : ст. н. с. д-р М. Чоролеева (*н - набрежна*), ст. н. с. д-р Ив. Касабов (*набриждам - навехнуване*), доц. д-р Др. Лалчев (*навечер - навождане²*), н. с. В. Занев (*навозвам - нагласям¹; накрасявам - намножаване; наруша- насушаване*), н. с. Д. Дечева (*нагласям се - нагорен; неизяснен - неопозитивист*), н. с. Д. Попов (*нагорещен - надигане; насущен - нацвиля се*), н. с. Д. Попов в съавторство с н. с. Г. Армянов (*надигна - наемвам²; новатор - няня*), н. с. К. Чангърова в съавторство с Д. Дечева (*наемвам се - накрася*), ст. н. с. д-р Л. Крумова - Цветкова (*намодрея - напомнуване*), ст. н. с. д-р Ю. Балтова (*напомнювам - наручвам се; невпечатлен - невям*), ст. н. с. I ст. д. ф. н. Ем. Пернишка (*нацвъкам - неволя, направлям, народ, народен*), ст. н. с. д-р М. Божилова (*невян - неизчислим*), ст. н. с. Хр. Пантелеева (*неоправдан - непреривен*), н. с. Г. Дюлгерова (*непреривно - несвързаност*), н. с. З. Гунова (*несвърталец - неутринен*), н. с. С. Павлова (*неутрино - новак*).

Статиите в тома са редактирани и оформени за печат в два етапа на редактиране. Редакцията е извършена от членовете на редакционната колегия, както следва:

ст. н. с. д-р Л. Крумова - Цветкова – *н - навехнуване; напомнювам - наручвам се; непреривно - несвързаност;*

ст. н. с. д-р М. Чоролеева – *навечер - нагорен;*

ст. н. с. д-р Ю. Балтова – *нагорещен - намножаване; неутрино - няня;*

ст. н. с. I ст. д. ф. н. Ем. Пернишка – *намодрея - напомня; наруша - нацвиля се; несвърталец - неутринен;*

ст. н. с. д. ф. н. В. Кювлиева - Мишайкова – *нацвъкам - непреривен.*

Главната редакция на том X на Речника на българския език е извършена от главните редактори ст. н. с. I ст. д. ф. н. Ем. Пернишка (*н- наручвам се; непреривно - несвързаност*) и ст. н. с. д-р Л. Крумова - Цветкова (*наруша - непреривен; несвърталец - няня*).

Компютърната обработка на тома е изпълнена от проучвателите: Св. Видинска, Ем. Георгиева, Д. Димитрова, Ел. Зашева, Ел. Кацкова-Михова, Л. Лилова-Вълкова, М. Паунова, В. Стойкова и Ив. Начевски.

Секретар на тома е н. с. Сабина Павлова.

От този том нататък в Речника ще се представят и граматичните значения за възвратност и взаимност на действието, изразени и от формите на глаголите с косвено възвратно-притежателно местоимение *си* (а не само от формите на глаголите със *се*).

Авторският колектив и редакционната колегия на Речника изказват дълбока благодарност на рецензента на тома ст. н. с. д-р Калина Иванова за внимателното изчитане на ръкописа и направените препоръки.

Благодарим и на колегите от Секцията за съвременен български език, от Секцията за българска диалектология, от Секцията за българска етимология, от Секцията за история на българския език и лично на чл.-кор. д-р Валентин Станков, ст. н. с. I ст. д. ф. н. Йордан Пенчев, ст. н. с. д-р Маргарита Троева и д-р Маргарита Димитрова за ценните справки и съдействието при уточняване на дискуссионни въпроси, свързани с формалната страна на думите, техни граматически или стилистични характеристики и прояви, произход и др.

Благодарим за точните справки и положения труд за дефиниране на някои термини и на редица колеги ботаници, зоолози, химици, физици и др. от институти на БАН.

София, май 1999

От ГЛАВНАТА РЕДАКЦИЯ